

DE TRIBUNE

Redactieadres:
D. J. WIJNKOOP, Pretoriusplein 3^{III}
Amsterdam.

SOC. DEM. WEEKBLAD

Administratieadres:
Lijnbaansgracht 304^A
Amsterdam.

• VERSCHIJNT ELKEN ZATERDAG. •
Abonnementsprijs bij vooruitbetaling 40 cent per 3 mnd.
Buitenland 65 ct. Losse nummers 3 ct. —
Advertentiën per regel 10 cent. Bij abonnementen speciaal tarief. —

Orgaan van de Soc.-Dem. Partij

Redactie: J. C. CETON, H. GORTER,
W. v. RAVESTELJN Jr. en D. J. WIJNKOOP.

• INHOUD: Naar de Nieuwe Maatschappij! — Gebruik maken van de politieke macht. — Onze Vakbeweging: Een Overzicht. — Het »vrije« Onderkruipers-vervoer. — De »Verelendung« van het Proletariaat. — Van de Raadsleden der Arb. Partij. — Boekaankondiging. — Van de Afdelingen. — Advertentiën.

Naar de Nieuwe Maatschappij!

Oudejaar is in den regel de tijd voor een beschouwing; men maakt de balans op over het verleden en laat het oog gaan over de moeilijkheden die de toekomst kan brengen; — deze beschouwing is echter voor de verschillende klassen zeer verschillend. Zoals oude menschen, zien ook oude klassen gaarne naar het verleden — de toekomst kan hun slechts weinig meer bieden en zoo vertoeven hun gedachten het meest bij de daden die zij vroeger verricht hebben. Geheel anders de Arbeidersklasse; zij is vol van de kracht der jeugd en heeft de gansche toekomst vóór zich. Het verleden is voor haar als een duistere nacht van diepe vernedering, van vreeselijke ellende, van hopelooze slavernij, met slechts aan het eind, de schemerende hoop, het eerste begin van een lichter worden, het begin van haar strijd voor de vrijheid, van haar worsteling omhoog. Met afschuw keert zich de blik van den arbeider naar dien tijd, die achter hem ligt; vóór hem ligt zijn wereld, slechts vooruit kijkt hij, in de toekomst, die zijn geluk, zijn bevrijding, zijn overwinning in haar schoot bergt. Maar dit voorwaarts blikken is niet een droomend verlangen naar een ver-verwijderde ideaalwereld van vreedzamen overvloed, waarheen hij slechts langs een smartelijken lijdensweg komen zal. De toekomst waarop hij zijn blik richt, is de naaste toekomst van zijn verheffing, van het klimmende licht, van het morgenrood. Wat, niet den droomer doch den strijder, vervult, wat zijn blik ketent, zijn trots verheft, is niet het hemelsch geluk van de vervulling aan het eind, maar de eigen verandering van zijn klasse, haar ontplooiing, haar verheffing van een machteloze slavenmassa tot een zelfbewust leger van strijders voor de vrijheid. Want het smeden van dit werktuig der bevrijding is één met het veroveren van de vrijheid; is eens het proletariaat zóover veranderd, dan ligt de kapitalistische heerschappij tegen den grond.

De geschiedenis der menschheid, of, met Engels, beter haar voorgeschiedenis, is de ontwikkeling van een uit het dierenrijk opstijgend dierlijk wezen, in kleine kudden rondwalend en kommerlijk zich een weg banend tot een menschheid, die door de macht van den geest over alle natuurkrachten en over de geheele aarde als heer gebiedt en door haar arbeid haar lot volledig in de hand heeft. Opdat deze ontwikkeling haar doel bereikt, moeten twee voorwaarden vervuld zijn, die beide eerst de vrucht van het kapitalisme zijn. Ten eerste moeten de stoffelijke middelen aanwezig zijn om de hoog ontwikkelde behoeften te bevredigen; zij berusten op de ontwikkeling van de kennis der natuur en de techniek. Ten tweede moeten de menschen een vastaanengesloten samenhang gevormd hebben, die den enkeling bij het geheel als een bewust lid indeelt, en die daardoor eerst een menschheid als een organisme, met eigen wil en eigen handelen schept. Zoolang deze tweede voorwaarde niet vervuld is,

zoolang de menschen enkel individuen, los van den samenhang zijn, die slechts als enkelingen denken en handelen, werkt de vervulling van de eerste voorwaarde, de vervolmaking van de stoffelijke produktiekrachten slechts als verwoestende, dood en verderf brengende macht, als vuur in kinderhanden. Dit is het moderne kapitalisme. Het is de taak van het proletariaat, deze organisatie der menschheid te scheppen. Het zal deze taak vervullen, wijl deze één is met zijn eigen levenstaak, met zijn bevrijding uit de uitbuiting van het kapitalisme. Want het kan slechts de heerschappij van de kapitalistenklasse opheffen, doordat het zijn eigen klasseorganisatie, de kern van de toekomstige organisatie der menschheid, tot de hoogste volkomenheid en kracht uitbouwt.

Toen de menschen zich van hun oud stamverband hadden losgemaakt, isoleerden zij zich van elkaar. De produktie voerde tot verdeling en verzelfstandiging; zoowel in de landbouw als in het handwerk was de kleinproduktie het voornaamste middel om, door de ontvouwing van de persoonlijke capaciteiten, onder de aansporing van het eigenbelang de arbeidsmethoden te vervolmaken. Wel is waar, ontstonden daarbij nieuwe vormen van organisatie, de politieke organisatie ontstond, die, met de omvang der economische relaties en verbindingen groeiend, zich langzamerhand van stad en gewest tot moderne grootstaat, ja tot wereldrijk ontwikkelde. Maar deze organisatie liet ten eerste de productie tot privaatzaak der enkelingen en beperkte zich tot eenige algemeene belangen. Zij kon dus niet diep in het leven van den mensch ingrijpen, zij speelde slechts een uiterst bescheiden rol in zijn gedachten, die door zijn privaatbelang, door de eigenproduktie bijna geheel in beslag genomen werden. En ten tweede was zij in wezen een organisatie van de heerschende klasse. Waar een heerschende uitbuitende klasse zich van de arbeidende massa afgezonderd had en waar de algemeene leiding der productie in haar handen lag, daar moest zij ook over de politieke macht beschikken en deze als een werktuig voor haar belangen gebruiken. En toen door de heerschappij der bourgeoisie, in den naam der vrijheid, alle oude organisaties uit de feudale tijd werden opgeheven, die vroeger aan de volksmassa nog een zeker houvast geboden hadden, toen was deze zonder eenigen samenhang, zonder organisatie, als geïsoleerde menschen, machteloos en zonder bescherming aan de uitbuiting van het kapitaal overgeleverd.

De vreeselijke druk van deze uitbuiting dwong de proletariërs, de oorzaak van hun machteloosheid, het gebrek aan organisatie, weg te nemen. Het kapitalisme is een harde school vol smarten voor de menschheid geworden, in welke de arbeiders in de praktijk van den strijd het oude individualisme afwerpen en moeten leeren zich te organiseren, d.w.z. al hun denken en handelen aan de groote gemeenschap ondergeschikt te maken, wier belang hen geheel leiden moet. Zoolang het oude, uit het boerenleven en de tijd van het kleinburgerdom meegebrachte individualisme hun handelen beheerscht, dat de eigen luimen volgt, de eigen weg gaat, gescheiden van de anderen en op eigen kracht bouwt — zoolang blijft de proletarische organisatie zwak, zoolang is het kapitaal de sterkere, zoolang kan de dag der vrijheid nog niet aanbreeken. Maar de druk van het kapitaal dwingt de arbeiders daartegen te strijden, noodzaakt hen dus ook, de middelen te gebruiken,

die tot zegerijken strijd noodig zijn. Hij roeit dus steeds meer die scheidende, ontbindende traditie uit de harten der arbeiders uit en schept een steeds sterkere nieuwe kracht, de proletarische discipline, die hen vast aaneenbindt.

Dat is een lang verheffingsproces. Vooral ook wijl het kapitaal om de groeiende proletarische macht tegen te gaan, zijn eigen macht te gelijker tijd versterkt en daardoor de arbeiders steeds sterkeren tegenstand in den weg stelt. Beginnend met tijdelijke plaatselijke vereeniging, moeten de arbeiders al spoedig duurzame verbonden scheppen, kassen vormen, zich nationaal ja, internationaal aaneensluiten, hun bond sterk centraliseeren — en steeds zien zij zich tegenover een grootere, sterkere kapitaal-macht geplaatst, die hen tot verder gaan dwingt. Thans hebben wij sterke, machtige centrale vakverbonden; maar wie zal beweren dat zij voldoende zijn om het kapitaal de noodzakelijke verbeteringen afdwingen? Voor deze ontwikkeling van den proletarischen klassenstrijd geldt de uitspraak van Marx over de proletarische revoluties, dat zij hun tegenstander slechts schijnen neertewerpen, opdat hij nieuwe krachten uit de aarde zuige en zich weer reusachtiger tegenover hen verheffen kan.

Zoo dwingt de strijd zelf het proletariaat tot die machtsvorming, tot die uitbouw van zijn organisatie, die voor zijn volledige bevrijding noodig is. Maar daarmee wordt tegelijker tijd duidelijk dat wij in dit proces nog slechts aan het begin staan. Hoe groot en machtig de tegenwoordige organisaties b.v. in Duitschland ons ook mogen voorkomen, als men hen met het begin voor enkele tientallen van jaren vergelijkt, hoe trots de arbeidersklasse op dezen vooruitgang ook zijn moge — als men hen met datgene vergelijkt, wat tot de opruiming der heerschappij van het kapitaal noodig is, dan ziet men hoe zwak en primitief de organisatie van het proletariaat nog is. Het groote werk ligt nog vóór ons. Voórwaarts richte zich de blik van den proletariër die zich de groote taak van zijn klasse bewust is.

Dit zegt ons tevens, dat ook de zwaarste strijd nog voor ons ligt. Strijd en organisatie zijn niet te scheiden; de strijd is de vader van de organisatie, wijl eerst uit de taak, die de praktijk stelt, de kracht geboren wordt, deze te volbrengen. Alle strijd van het proletariaat tot nu toe, was slechts voorbereiding; groepsgewijze loonstrijd tegen ondernemers of groepen van ondernemers, politiek-parlementaire strijd tot vorming van socialistisch inzicht bij de massa, tot hun losmaking uit de geestelijke ban der bourgeoisie. Tegenwoordig neemt de strijd steeds meer een algemeen karakter aan. Staatsmacht en ondernemersdom versmelten steeds inniger tot een sterke macht; elke economische strijd dreigt een massastrijd te worden, steeds meer moet de massa in de politiek ingrijpen en ook op de sterkste steunpunten van reactie den aanval richten; oorlogsgevaar en duurre schudt haar door de bedreiging van haar diepste levensbelangen wakker. Een periode van geweldige klassenstrijd ligt vóór ons, waarin de massaorganisaties politiek moeten optreden tegen de enorme verbonden macht van Staat en ondernemersdom. In deze strijd zal eerst de organisatie van het proletariaat tot die grootte en volmaaktheid opgevoerd kunnen worden, welke voor de opruiming der heerschappij van het kapitaal noodig is. Met afschuw denkt de burgerlijke klasse aan de

toekomstige revolutie, die zij zich als een bloedige worsteling, als een vreeselijke ineenstorting van alle orde denkt. Zij weet niet, dat dat, wat haar onder de naam van ineenstorting van het kapitalisme verschrikt, niets anders is, dan het groeiproces van de organisatie der menschheid. A. P.

Gebruik maken van de politieke macht.

Men kent ons standpunt tegenover kerkelijke Koalitie en liberale Koncentratie, de twee groote politieke verbonden die van burgerlijke zijde in dit jaar bij de verkiezingen weer tegenover elkaar zullen staan: Voor het proletariaat zijn deze twee op het oogenblik als oud lood om oud ijzer. Voor het verwezenlijken van de minste democratische eischen deugen géén van beide. Bij de herstemmingen mogen Koalitie noch Koncentratie op de stemmen van het klassenbewuste proletariaat rekenen.

Als men ten opzichte van de liberale Koncentratie nog eenig vertrouwen mocht hebben, dan leze men ten overvloede eens wat de bekende konservatieve liberaal Van Houten in zijn jongste Staatskundige brief (No. 22) schrijft over het Liberaal Strijd- en Werkprogramma voor 1913.

Terecht zegt hij daar, dat het vrijzinnig Koncentratieprogramma «van geheel iets anders» spreekt dan van Staatspensionneering. «Het (vrijz. Koncentratie-) programma spreekt van uitkeeringen uit de Staatskas aan behoeftige ouden», aldus Van Houten; dus — voegen wij erbij — van Armenzorg, zooals wij reeds zoo vaak gelegenheid hadden aan te toonen, maar waarop wij nog eens uitdrukkelijk de aandacht dier arbeiders vestigen die — op de mooie woorden van Borgesius en van . . . de Arb. Partij ter «verklaring» van dit «vrijzinnige» programma — er mochten inloopen.

En van het A. K. van het Koncentratie-programma zegt Van Houten, de maker van de «wet van Sam», die het dus wel weten kan:

«Borgesius spreekt over het A. K. van mannen, als een door de toestand bij naburige naties bekend begrip, terwijl ik zelf die en die toestand en het politieke leven van Borgesius toch behoorlijk goed ken, niet het flauwste begrip heb welke preciese uitwerkingen van hem als eventueel uitvoerder van het programma in een wetsontwerp zouden te wachten hebben».

Dat is duidelijk. Ook wij kennen het politieke leven van Borgesius, hebben het zelfs voorzoover nodig in de brochure *Kiesrechtstrijd en Klassenstrijd* uiteengezet, en toonden daar aan, dat Borgesius nog steeds het woord A. K. gebruikte om de zaak van het A. K. te verraden. Men ziet nu aan Van Houtens karakteristiek dat het vrijzinnig Koncentratieprogramma aan Borgesius en zijn kornuiten — de vrijzinnigdemocraten — opnieuw de gelegenheid biedt, dit verraad ten bate van de bourgeoisie te oefenen. Met het koncentratieprogramma in de hand — wat de politieke illusionist Troelstra en de heer Roodhuyzen er ook van zeggen mogen — heeft men in werkelijkheid «niet het flauwste begrip», hoe het A. K. volgens de vrijzinnigen zal moeten worden.

Nu zal men wellicht zeggen: Goed, maar dan zal het politiek-bewuste proletariaat wel aan Borgesius en zijn vrienden dikteeren hoe dat A. K. er uit moet zien.

Daarop antwoorden wij tweeërlei. Die macht (tot dikteeren) krijgt het proletariaat alléén door de onverschillige, de onpolitieke, de syndikalistische, de fabrieks-, de verkeers- en de groote stadsarbeiders tot een revolutionair-politieke macht te smeden, maar niet door bij de herstemmingen met zijn macht achter de onbetrouwbare koncentratie aan te loopen, en bij vakstrijden de nog politiek-onbewuste arbeiders te verraden, gelijk de Arb. Partij bij de Zeeliedenstaking deed. En wij antwoorden: *Hebt* gij zulk een macht eenmaal, dan kunt gij die tot pressie voor het A. K. evengoed op de kerkelijken uitoefenen, die desnoods een heel vaag A. K. willen geven, als op de liberalen, waarvan men evenmin weet wat ze precies willen ten opzichte van A. K.

Maar wij hebben nog een woord te zeggen. Men — speciaal Troelstra — beschuldigt de S. D. P. dat haar herstemmingstaktiek, het niet-steunen van koalitie noch koncentratie, gelijk staat met het niet-uitoefenen der politieke macht die het proletariaat eenmaal bezit. Wij bestrijden dit ten stelligste.

Wat immers is het groote kwaad in de Ned. politiek voor het proletariaat? De antithese, de tegenstelling van kerkelijk en liberaal, van Kuypersaansche koalitie en Borgesiaansche koncentratie. Die is economisch niet te handhaven, want economisch staat het kapitaal in zijn geheel tegenover het proletariaat, dat wil zeggen kapitalistische reaktie en behoud staan tegenover proletarische democratie en ontwikkeling. Om deze twee, kapitaal en arbeid, groepeeren zich ten slotte alle politieke krachten. De onklare antithese «klerikaal-liberaal» is echter nog niet de wereld uit, omdat ze economisch onjuist is. Ze

moet door de arbeiderspolitiek zelve uit de wereld geholpen worden, want ze dient er voornamelijk toe, om de arbeiders te verzwakken door hen te verdeelen in kerkelijken en niet-kerkelijken. Het is juist de zin van het revolutionaire Marxisme, dat het niet fatalistisch is en afwacht wat de economische veranderingen brengen zullen, maar dat het de arbeiders opwekt tot zelf ingrijpen in de geest van de economische veranderingen. De arbeiders zelf moeten de voor hen noodige veranderingen ten slotte brengen door hun politieke macht.

Dacht nu iemand dat men deze antithese uit de wereld hielp, door zooals Troelstra en de Arb. Partij, telkens weer de liberalen bij de herstemmingen tegen de kerkelijken te steunen? Neen. Men krijgt de antithese niet weg, door een integreerend deel ervan telkens weer te sterken. Maar wat moet dan de taak zijn van een proletarische politiek ten onzent? Er is maar één taak: tegenover de geheele antithese te gaan staan, dat wil zeggen tegenover de geheele koalitie en de geheele koncentratie, tegenover Kuypers en Borgesius, die bij elkaar behooren als de Siamse tweelingen. Dan gebruikt het proletariaat in werkelijkheid zijn macht, óók wanneer die macht zich vertoont in bewuste onthouding bij de herstemmingen.

Als bij de volgende verkiezingen of later burgerlijke democraten van rechts of van links mochten gesteld worden, die buiten of tegenover de koncentratie zoo goed als tegenover de koalitie zullen staan, en die van zins zijn wezenlijk voor het onverzwakte A. K. voor man en vrouw te strijden, dan eerst hebben de arbeiders de plicht zoodanige burgerlijke kandidaten bij eventuele herstemming te steunen. Maar niet mogen ze hun stem geven aan een antithesekandidaat, hetzij dan van links of rechts. Men ziet dat wij thans evenmin als vroeger onthouding bij herstemming als principieel aanbevelen, maar enkel als één der middelen tot het bewust breken van de zoo nadeelige antithese en tot het brengen van de bewustheid daaromtrent bij de arbeiders. Tegen de antithese en vóór het volle A. K. — dus evenmin voor het zoogenaamd A. K. der liberalen als voor hun zgn. «Staatspensionneering» — zóó alleen kan het proletariaat in 1913 bij stemming en herstemming een goed gebruik maken van zijn macht. WP.

Onze Vakbeweging.

Een overzicht.

Kort geleden publiceert het Centraal Bureau voor de Statistiek zijn jaarlijks verschijnend overzicht over de Vakbeweging.

Deze publikatie kan tegenwoordig als vrijwel betrouwbaar gelden, ten minste de cijfers die het N. V. V. publiceert, stemmen ongeveer met de officiële cijfers overeen. En hier, even goed als in Duitschland, zorgen de moderne vakverenigingen er voor, hun statistieken zoo precies mogelijk te doen zijn.

Toch is het noodzakelijk, de opgaven van de officiële statistiek kritisch te beschouwen, want vele der daar gegeven cijfers zouden een onjuiste opvatting kunnen geven van de kracht van de Ned. vakbeweging. In de eerste plaats het totaalcijfer der in de vakbeweging georganiseerden. De statistiek geeft op: 169000 leden op 1 Jan. 1912, tegen 153700 op 1 Jan. 1911 en 143850 op 1 Jan. 1910. Deze getallen zijn blijkbaar veel te hoog. Er zijn nl. hierbij een aantal verenigingen geteld, die of gewone steunfondsen zijn, of voornamelijk tot onderling genoeg der leden moeten dienen, die in elk geval zeer weinig of niets met een vakvereniging te maken hebben, d. w. z. met een arbeidersvereniging die de toestand van haar leden tracht te verbeteren.

Onder deze grootendeels ten onrechte mede in de statistiek betrokken verenigingen moeten ten eerste de zuiver plaatselijke verenigingen gerekend worden. Tegenwoordig is immers de vakbeweging van elke richting, op onbeteekenende uitzonderingen, na op nationale grondslag, landelijk zooals dat heet, georganiseerd. En in hoofdzaak — er zijn wegens eigenaardig Hollandsche toestanden nog uitzonderingen — zijn de vakverenigingen van elke richting niet slechts landelijk maar ook centraal georganiseerd, d. w. z. de vakverenigingen van de verschillende categorieën van arbeiders zijn in een landelijke centrale verenigd. Helaas zijn er op deze regel nog eenige uitzonderingen. Zoo bijv. de neutrale Typografenbond, de vakvereniging der typografen, die eigenlijk een moderne op de grondslag van de klassenstrijd staande vakvereniging is, en noch bij het N. V. V. noch bij het N. A. S. is aangesloten. Ze is dus een geheel autonome, op zichzelf staande landelijke vakvereniging. De Typografenbond heeft zich tot dusverre noch bij de eene noch bij de andere der beide op klassestand-

punt staande centralen aangesloten, omdat de Bond vreest, dat er dan onderlinge twisten tusschen syndikalisten en modernen zullen komen. Zoo zijn er ook eenige op syndikalistische bodem staande landelijke vakverenigingen, bijv. de Federatie der Gemeentewerklieden met 2900 leden en de Federatie der Bouwvakarbeiders met 3000 leden, die niet aangesloten zijn bij de syndikalistische centrale. Eigenlijk is dit bij de syndikalisten bij geen enkele landelijke bond het geval. Tot dusverre — dat zal nu wel spoedig anders worden — konden alleen afdelingen, dus plaatselijke vakverenigingen, bij het N. A. S. aangesloten zijn. En zoo kunnen we bijv. de zonderlinge toestand konstateeren, dat van de ongeveer 3000 leden van de syndikalistische Federatie van bouwvakarbeiders slechts de minderheid, 1400 leden, tot N. A. S. behooren, maar de meerderheid niet.

Trekt men de zuiver plaatselijke verenigingen van het totaal af, dan erlangt men de volgende cijfers voor de in vakverenigingen georganiseerden:

1910 Aantal Vakver.	124	Leden	113078
1911 " " "	126	"	122283
1912 " " "	136	"	138371

Er waren derhalve den 1^{en} Jan. 1912: 138000 in vakverenigingen georganiseerde arbeiders en met arbeiders gelijkgestelden (beambten enz.).

Van deze 138000 waren er 82570 in de 4 centrales, die tot dusverre bestonden, georganiseerd, en wel in het N. V. V., het N. A. S., het Christ. Nat. Vakverbond (C. N. V.), en het Rooms-Kath. Vaksekretariaat (R. K. V.). Deze 4 centrales hadden 1 Jan. 1912:

N. A. S.	6180 leden
N. V. V.	52195 " "
C. N. V.	7792 " "
R. K. V.	16403 " "

Tezamen: 82570 leden.

De moderne, organisatorisch op het standpunt van de Deutsche vakverenigingen staande, vakverenigingen zijn dus in aantal verreweg het sterkst. Maar we moeten in het oog houden, dat deze cijfers nog geen juist denkbeeld geven van de numerieke sterkteverhouding tusschen de verschillende richtingen in onze vakbeweging. In werkelijkheid is de syndikalistische richting veel sterker dan uit deze getallenverhouding blijkt. Niet daaruit alleen blijkt dit, dat de strijd van de syndikalistische vakverenigingen in Amsterdam in 1911, van de zeelieden en de transportarbeiders nl., verreweg de sterkste en meest verheffende episode uit de klassenstrijd was, die sedert 1903 in ons land is voorgekomen, maar ook alleen naar de cijfers gerekend is de syndikalistische beweging sterker. Feitelijk staan ongeveer 11500 georganiseerde arbeiders op de grondslag van het syndikalisme en de invloed van de syndikalisten op de groote massa van de havenarbeiders in Amsterdam en Rotterdam en op de bouwvakarbeiders is veel grooter dan die der moderne vakverenigingen. Men moge dit betreuren, maar dit feit laat zich niet wegcijferen.

Thans willen we nog een paar cijfers mededeelen over de christelijke vakbeweging. In ons land bezitten we alle soorten van «kerkelijke» vakverenigingen. Er zijn nl. 4 soorten: katholieke, protestantsche, interkonnefessionele en zelfs joodsche! De laatste soort is gelukkig geheel zonder beteekenis, ze omvat slechts 2 vakverenigingen met tezamen 300 leden. Het ledental aller kerkelijke vakverenigingen blijkt uit de volgende tabel:

	Totaal der kerkel. georg.	Percent. o/h tot. v. alle georg.
1 Jan. 1907	33125	25,71
1 Jan. 1910	33938	23,79
1 Jan. 1911	36055	23,46
1 Jan. 1912	38848	22,97

Het totaal der kerkelijk georganiseerde arbeiders is dus in de laatste jaren wel grooter geworden, maar naar verhouding werd het kleiner. Dat is een goed teeken en een bewijs dat de ophitsing der christelijke papen van alle soort op de duur ook in ons vertheologiseerd landje in invloed afneemt. De cijfers voor alle katholiek georganiseerden waren in deze jaren rond 23400, 22900, 23480, 25758, d. i. 18,20 pCt., 15,94 pCt., 15,28 pCt., 15,23 pCt. van het totaal aller georganiseerden.

En als we de vakverenigingen van het R. K. V. beschouwen, dan krijgen we de volgende cijfers:

1910 leden:	11650	percentsgewijs over alle georg.	8,10
1911 " "	15541	" " "	10,11
1912 " "	16403	" " "	9,70

De in de R. K. Centrale georganiseerde arbeiders zijn dus absoluut en relatief sterker toegenomen, dan alle in de katholieke vakverenigingen georganiseerden. Onder invloed van de geestelijkheid, die ook in ons land de interkonnefessionele vakbeweging tracht uit te roeien, vindt hier dus een centralisatie plaats.

Maar daartegenover staat het feit, dat de katholieke centrale vakverenigingen, die reeds sinds eenige jaren bij het R. K. V. aangesloten zijn, slechts weinig in ledental toenemen.

Over het geheel biedt de Hollandsche vakbeweging nog steeds geen aangenaam beeld. Weliswaar is er in de laatste jaren veel verbeterd. De moderne vakbeweging vooral heeft zich krachtig ontwikkeld en ze is tegenwoordig ongetwijfeld in het algemeen veel beter toegerust dan de vroegere op klassestandpunt staande vakverenigingen van de oude vakverenigings-centrale, die nog in 1896 12700 leden had. Maar daartegenover staat, dat het reformisme onder de leiders der moderne vakbeweging zeer sterk toegevoerd is en tot belangrijke partijpolitieke excessen heeft gevoerd. Zoo heeft dan ook naar aanleiding van het uittreden van de Voorzitter van de Spoorwegorganisatie uit de Arb. Partij een formeele ophitsing tegen deze beambte kunnen plaats hebben, en daarbij is het helaas niet gebleven. Het is een deel der leden van deze vakvereniging onmogelijk gemaakt, zich tegen dit partijpolitiek fanatisme te verzetten — het Orgaan der Vakvereniging werd immers voor hen gesloten — en de toestand spitste zich zoo toe, dat een splitsing onvermijdelijk scheen. En dit is helaas niet het eenige geval, dat partijpolitieke drijfverijen de moderne vakverenigingen sterk benadeelden.

Even betreurenswaard blijft de splitsing der op klassenstandpunt staande vakbeweging in het algemeen. Terwijl het eenige jaren geleden nog mogelijk leek, dat de syndikalistische vakbeweging verdwijnen zou, hebben thans zelfs de leiders van de moderne vakverenigingen deze verwachting wel opgegeven. Het syndikalisme is integendeel sinds eenige jaren weer heel duidelijk aan het groeien.

In deze omstandigheden is een tactiek, die de syndikalistische vakverenigingen wil doordrukken en totaal uitroeien, *a priori* uitgesloten. Er is slechts één mogelijkheid, de elkaar bestrijdende richtingen op den duur te verzoenen en te vereenigen, en wel zooveel mogelijk in de praktijk tezamen staan in de strijd tegen de gemeenschappelijke vijand, de Staat en de ondernemers.

V. R.

Het „Vrije” onderkruipersvervoer.

(Slot.)

We zouden thans nagaan hoe de raadsfractie der Arb. Partij te Amsterdam zich ten opzichte van het onderkruipersvervoer stelde.

Ten eerste ondersteunde zij het adres van de Federatie niet. Daardoor verzuimde zij tevens, er blijk van te geven, dat voor haar niet geldt het standpunt van de bourgeoisie, die de arbeider beschouwt als instrumentum vocale, als sprekend werktuig, dat zich zonder meer aan de meerwaarde-uitpersing heeft te onderwerpen en wiens «gemoedsbezwaren» i. c. het voor ons heilige solidariteitsgevoel, zij aan haar laars lapt. Vervolgens werd door haar aan Burg. en Weth. «de eisch gesteld en de toezegging verlangd» dat:

«een openbaar middel van vervoer, in deze de gemeentetram, voor allen gelijk, voor werkgevers en werkgeversorganisaties met het vooropgestelde doel van het vervoeren van onderkruipers; voor arbeidersorganisaties met het vooropgestelde doel van het vervoeren van posters op geheel gelijke voorwaarden beschikbaar (moet) zijn.»

Ziehier nu eens een naakt reformistisch standpunt. Ten eerste wordt hier aan «de Gemeente», een klasseorganisatie! «een eisch gesteld en de toezegging verlangd» wier loyale nakoming natuurlijk niet verwacht kan worden. Tenzij wij een heel eind verder waren en stevige organisatie's van gemeentewerklieden die «klasseorganisatie» tot zoo iets als onpartijdig toeschouwer in den klassenstrijd zouden kunnen dwingen. En gesteld al, dat in die arbeidersorganisatie's dezelfde geest van reformistisch bederf heerschte als in de Amsterdamsche socialistische raadsfractie en men dus gereedelijk in het vervoer van onderkruipers zou toestemmen, dan nog blijft het feit dat de patroons bij zulk een «openstelling» der middelen van vervoer in erreweg de meeste gevallen in het voordeel zouden zijn. Tevens komt hier het reformistisch wanbegrip naar voren, waarop wij in ons vorig artikel doelden. De werkelijkheid van het kapitalisme wordt over het hoofd gezien. Immers de arbeiders in de gemeentebedrijven zijn geen «beambten» in dienst van boven de kapitalistische verhoudingen zwevende instellingen, (nietwaat Wibaut «gemeentelijk socialisme» wordt toch slechts «door sommige van de meest rechtsche Fabians beleden»?) maar uitgebuite proletariërs, die gekomen tot sterke bewuste organisatie er niet in zullen toestemmen duurzaam de klassesolidariteit te schenden.

Alles in alles komt het standpunt der raadsfractie hierop neer: voor de gemeentearbeiders wordt de

klassestrijd praktisch afgekommandeerd. Want wanneer de fractie meent, dat «de middelen van vervoer ten allen tijde ook in een arbeidsconflict algemeen en gelijkelijk toegankelijk moeten zijn» dan wordt daarmee «feitelijk het stakingsrecht der gemeentearbeiders ontkend». En inderdaad zoo'n staking zou voor onze toekomstige regenten ook maar lastig zijn.

Het spreekt vanzelf dat deze tempering van de klassestrijd gemotiveerd wordt met de bewering dat dit zou zijn «in het algemeen klassebelang». Welnu wij ontkennen dat een dergelijke reformistische tempering, en de geschiedenis geeft ons meenen wij gelijk, ooit in het belang van het proletariaat kan zijn, d. w. z. zijn klassebewustzijn en inzicht, zijn organisatie en discipline kan doen toenemen.

En al beweert Wibaut:

Het voor de hand liggende belang der arbeidersklasse is dus om de vrije beschikking over alle middelen van vervoer en verkeer voor allen die er van willen gebruik maken, onder alle omstandigheden, gewaarborgd te zien. Zij kan niet, ook al zou zij het willen, voor zichzelf deze waarborgen eischen en tegelijkertijd dit ongestoorde en vrije gebruik weigeren aan hare tegenpartij in den strijd.

hij zelf voelt wel dat aan deze bewering iets hapert en zich wellicht herinnerd, dat in werkelijkheid het proletariaat zoo maak niet is als dit voor liberaal-reformistisch samengaan te wenschen ware, maar dat het strijdt met *alle* middelen, die aan het werkelijk heil onzer klasse dienstbaar kunnen zijn; laat hij vol zedelijke verontwaardiging volgen:

Wij laten het aan onze tegenstanders over, de arbeidersklasse te lasteren met de bewering, dat naarmate zij tot macht komt zij zich aan hetzelfde machtsmisbruik zal schuldig maken als waarvan zij steeds de heerschende klasse heeft moeten beschuldigen. Doch wij zouden deze tegenstanders in het gelijk stellen indien wij niet het standpunt van algemeene gelijke toegankelijkheid der middelen van vervoer en verkeer, ook bij arbeidersconflicten voor nu en voor later aanvaardden.

Volgens Wibaut zal dus de arbeidersklasse wanneer zij de Staatsmacht in handen krijgt, die niet aanwenden om deze in de economische geschillen ten haren gunste te doen doorslaan, wil zij zich niet aan «machtsmisbruik» schuldig maken!! Ja in welke gedachtenwereld leeft dan eigenlijk Wibaut?

In ieder geval zijn wij hem dankbaar voor deze ronde uitspraak. Ze laat weer eens klaar en duidelijk zien waartoe een Marxist komt als bij de reformistische praktijk moet goedpraten.

C. S.

De „Verelending” van het Proletariaat.

Er is van revisionistische zijde wel eens beweerd, dat bovenstaande *niet* zoo was, dat b.v. de arbeiders het *zooveel* beter hadden dan een kleine halve eeuw geleden, dat «verelending» was een leelijke utopie. 'k Zal hier niet ingaan op de eischen, die het proletariaat van heden, tegenover de arbeiders van vroeger kan en mag stellen, doch trachten aan te toonen de waarheid van bovenstaande titel. Voor mij ligt een verslag van het zieken- en pensioenfonds voor Enschede en Lonneker over het boekjaar 1 Juli 1911—30 Juni 1912, een allezins betrouwbaar verslag. Voorop zij gesteld, dat alle textielarbeiders, lid *moeten* zijn van dit fonds, op straffe van ontslag. Van de 14206 leden, welke op 30 Juni 1912 waren ingeschreven, betaalden er 11731 leden de premie in de fabrieken, d. w. z. deze wordt gewoonweg van het loon afgehouden.

1969 «Buitenleden» betaalden aan het kantoor, de overige waren 366 Ouderdoms- en 140 Invaliditeitsverzekerden. De contributie-klassen zijn verdeeld in 12, 19, 24 en 28 ct. met geldelijke uitkeering bij ziekte en 10, 13 en 17 ct. zonder uitkeering. In de 1e klasse zijn begrepen de hulpen of jongere arbeiders. Men ziet, voor allen een vrij hooge premie, wanneer men het loon hier in doorsnee voor een volwassene op *f* 10,50 stelt. Aan premien is in dit boekjaar ontvangen de som van *f* 114204, tegen ruim *f* 100000 van het vorige boekjaar. Deze stijging heeft vooral tot oorzaak de systematische klasseverhoogingen, waartoe hier (zonder de leden er in te kennen) wordt overgegaan in deze bureaucratische instelling, waarin het recht van den arbeider een wassen neus is, waar het woord van de textielbaronnen *wet* is, want *het fonds had slechts een stijging van 538 leden*. Het aantal verpleegden in ziekenhuizen bedroeg *gemiddeld 62 per maand, tegen 't vorige jaar 38*. Verpleegd zijn 340 leden met een totaal aan verpleegdagen: 13699, dat is per lid (niet per geval) gemiddeld 40 verpleegdagen, en wat het getal verpleegden betreft ongeveer 2,5 % van het totaal leden. *Voor verpleging is betaald f 13527 (96½ ct. per lid en per jaar) tegen f 7602 in het vorige jaar*. Het aantal recepten bedroeg 94067 (per lid en per jaar 6,7) en wel 87098 aan geneesmiddelen, 5905 aan verbandstoffen en 1064 aan verplegingsartikelen tegen het vorige jaar in 't geheel 72574 recepten, *een toename van ongeveer 30%*. De exploitatiekosten van de (eigen) apotheek hebben per lid en per jaar bedragen *f 1.90 tegen 't*

vorige jaar f 1.57. Per recept (geneesm., verb. stoffen, en verpl. art. dooreen) is dat ruim 28 ct. Over 78492 ziektedagen werd aan 2392 leden ziekgeld uitgekeerd tot een bedrag van *f 39432*, gemiddeld *per dag 50 ct.* (week van 7 dagen *f 3.50*) *tegen 't vorige jaar 44 ct. per dag*. Het aantal ziektedagen per lid bedroeg 7.8, het ziekten-percentage: 24, tegen 't vorige jaar 5,4 en 18.76. Aaneengerekend, dus niet per geval, heeft elk lid gemiddeld *33 dagen uitkeering «genoten», tegen 't vorige jaar 29 dagen*. In totaal meer uitgekeerd dan het vorige jaar *f 16000* of *zeventig percent*. Geen voorkomen van bijzondere ziekte, en ook geen verband te zoeken met den drogen zomer, zegt het verslag, daar juist in December van dat jaar de uitkeeringen ineens zijn gestegen, en tot het einde van dat boekjaar en geruimen tijd daarna blijven aanhouden. Van 1 Juli tot 1 December 1911 is gemiddeld per maand uitbetaald *f 2530* tegen van 1 Dec. 1911 tot 1 Juli 1912 *f 3820*. Het vorige boekjaar is gemiddeld per maand uitgekeerd *f 1950*. De pensioenkosten bedroegen *f 43127* tegen vorig jaar *f 41690*. Voor begrafeniskosten ruim *f 1400* meer dan 't vorige jaar. De onkosten van het Ziekenfonds, ook uitkeering bij ziekte, hebben per lid en per jaar bedragen *f 0.467* tegen *f 0.46* in 't vorige jaar, ondanks de hoogere premien; die van het pensioen en van het begrafenisfonds respectievelijk 17,5 en 6 ct. per lid en per jaar. Wanneer er kinderen van leden sterven onder de 12 jaar hebben deze recht op uitkeering; dit jaar stierven:

19 levenloos geboren	}	Samen 145, uitgekeerd <i>f</i> 1172.
80 beneden 1 jaar		
38 van 1 tot 6 jaar		
8 „ 6 „ 12 „		

Aantal gewone leden overleden:

Van 12 tot 20 jaar	3	}	Samen 44, uitgekeerd <i>f</i> 2221.
„ 20 „ 30 „	8		
„ 30 „ 40 „	9		
„ 40 „ 50 „	9		
„ 50 „ 60 „	11		
„ 60 „ 65 „	4		

Van belang is ook het staatje overledenen, welke gepensioneerd waren:

Van 12 tot 20 jaar	1	}	Hieronder 22 vrouw. leden. Uitgekeerd <i>f</i> 2474.
„ 20 „ 30 „	3		
„ 30 „ 40 „	5		
„ 40 „ 50 „	3		
„ 50 „ 60 „	2		
„ 60 „ 65 „	5		
„ 65 „ 70 „	6		
„ 70 „ 80 „	15		
„ 80 „ 90 „	5		

Hier ziet men dus weer het moordend textielbedrijf, dat door steeds snellere inspanning gepensioneerd brengt van af het 12e jaar! Het groote percentage van 70—80 en 90 jaren zegt niets, daar deze natuurlijk niet van kindsaf in de fabriek geweest zijn, en in hun dagen de arbeid niet zoo gejaagd was. In schrille tegenstelling is hiermede vooral de kindersterfte onder de 12 jaar. Dat in Enschede het sterftcijfer niet hooger is dan in plaatsen met een evengroot zieken aantal, vindt zijn oorzaak in het binnentrekken van een groot aantal families van elders, gelokt door schoonklinkende advertentiën in verschillende landelijke bladen. Ziedaar lezers, de naakte werkelijkheid van het proletariaat, hier in het eldorado van het Twentsche liberalisme. Het fonds heeft dan ook een «gekombineerde resultatenrekening» over het boekjaar 1911—1912 van een nadeelig saldo van *f 6315*, tegenover een batig saldo van 't vorige jaar.

Een nadeelig saldo van de centen der arbeiders, welke ze nooit in de vingers krijgen, ja zelfs nooit zien. Meen niet dat de 33 aangesloten werkgevers groote sommen bijdragen, och dat bedroeg op een totale ontvangst aan premien van *f 114204* der arbeiders maar *f 23422* der humane patroons, die er de lakens uitdeelen. Wel werd den arbeiders nog *f 7157* afgetroegd in de vorm van boete, tenminste zoover men dat controleeren kan, want deze heeten te komen ten goede aan het fonds. Hier komt nog bij, dat de aan het fonds verbonden doctoren van af 30 Juni 1912 een loonsverhoging krijgen van 25 % (hun eisch was 50 %). En de arbeiders! Het grootste aantal slaapt hier, steekt geen hand uit, om ook maar eenigzins verbetering te brengen in hun ellendig bestaan, bekommert zich niet om de vergaderingen van het fonds zoomin als zij zich bekommeren om de ledenvergaderingen van hun vakorganisatie, zoodat enkele leden en besturen steeds voor een massa werk zitten, en meestal tot machteloosheid gedoemd zijn. Het is soms om wanhopig te worden hier, was 't niet, dat sommige streken onzer aarde ons met de hope vervullen dat het hier ook eenmaal beter wordt. Te wekken uit de boeien van knechtschap en ellende, uit het juk van domheid en berusting, te wijzen op het gloriende licht van het socialisme, dat is de taak der Sociaal Democratie.

S.

Van de raadsleden der Arb. Partij.

In de afd. Den Haag der Arb. Partij. heerschte eenige beroering, tengevolge dat 4 van hun 6 raadsleden bij de burgemeester op een avondpartij zijn geweest.

Wij zullen de namen van deze labbekken bekend maken. Het zijn: Helsdingen, Ter Laan, Hoesienbos en Bleeker, welke laatste in gala verscheen.

Vier heeren, welke in de Nederlandsche arbeidersbeweging al bij verschillende gebeurtenissen hebben getoond, dat zij in het kiezen van de middelen, om de strijdende arbeidersbeweging naar beneden te slaan, niet vies zijn.

Men zal zich zeer zeker nog wel herinneren op welk een manier de arbeidende klasse op den 17 Sept. de dag der «Roode Dinsdag» door den burgemeester behandeld is!

Het was om in de stijl-Hoesienbos te spreken, het «bekrompen reactionair burgemeestertje» van den Haag, welke aan het voor zijn eischen strijdende proletariaat dezen vuistslag in het aangezicht durfde te geven:

Hij was het toch die hun verbod een optocht te houden.

En was het niet dezelfde liberale Van Karnebeek, die zijn maatregelen genomen had, om bij de minste poging die de arbeiders zouden wagen om te demonstreeren, het in bloed te smoren?

Ja nietwaar, arbeiders?!

En ziet, eenige weken na dien «Rooden Dinsdag» gaan de heeren der arbeiderspartij bij diezelfde bekrompen conservatieve burgervader een gezellig «onder onsje houden». Daarover is in de afd. dier partij een stormpje losgebroken tenminste bij diegenen welke nog eenigzins proletarisch sentiment in zich hebben.

Het wordt door hen terecht beschouwd als in strijd met het beginsel.

Wel een beetje naïef van die menschen, om te menen dat er nog een beginsel in hunne partij bestaat.

Eenige moties van afkeuring zijn er gesteld.

Maar dat is toch al te bar: afkeuren wat raadsleden doen of laten, dat loopt de spuigaten uit.

— En zoo komt het in de hoofden dier raadsleden en kamerleden op, dat — zoo men het durft wagen eene afkeuring tegen hen te doen aannemen —, zij hun functiën eenvoudig nederleggen.

Zouden wij niet mogen zeggen arbeiders: dat is revolverpolitiek? Wat een democratie heerscht er wel in die arbeiderspartij!

De heeren zeggen kort en bondig: wij zullen handelen zooals het ons goed dunkt.

Wij weten dit uit «Het Volk».

Nadat «Het Volk» eenige tijd bazelt, dat deze zaak niet in strijd is met zijn beginsel (welk beginsel?) schrijft het nobele blad verder:

Er is hier een groot verschil met het Hof, wijl wij principieele tegenstanders van het koningschap zijn. Waarbij komt dat daar manieren heerschen, die door een socialist moeilijker, zoo niet onmogelijk, kunnen worden meegemaakt.

«Zoo niet onmogelijk», neen daarvan kunnen Italië en Beieren ons wel de bewijzen leveren, dat de heeren reformisten er ook niet tegen opzien, naar het hof te gaan.

En om nu eens een juiste karakteristiek te geven, hoe de Volkredactie over het gehalte harer lezers denkt, geeft zij hun het volgende te slikken:

Vraagt men ons nu, of er niets tegen is dat arbeiders-vertegenwoordigers zulke dingen meemaken, dan zeggen wij: zeer zeker zijn er omstandigheden, politieke en andere, waarmee ook in deze rekening moet worden gehouden. Een burgemeester die zijn gezag misbruikt tegen de strijdende arbeidersbeweging, dient zeker gemeden.

Dat is de brutaliteit ten top gedreven.

Als dat de maatstaf moet wezen om af te meten, of men al of niet aan de feesten der bourgeoisie moet mededoen, dan was zeker in Den Haag met zijn «bekrompen reactionair burgemeestertje» dit zaakje niet voorgevallen.

Het moeten dan ook al onnoozele hanzen zijn die zulke kost nog kunnen verteren.

Wat in de arbeiderspartij voor democratie wordt versleten, moge het volgende duidelijk maken.

Kritiek is vrij. Het is goed, als de partijgenooten, bij gelegenheid van de verantwoording, den raadsleden hun meening zeggen en, goede democraten als deze zijn, zal die meening haar invloed niet missen, als ze op goeden grond steunt.

Maar wat het bestuur der Haagsche afdeeling heeft gedaan en van de afdeeling vraagt: een uitspraak, waardoor de afdeeling beschikt over de personen der raadsleden, hun voor het beschikken over hun persoon, in gevallen die het beginsel niet raken, de wet gaat stellen, dat is onaannemelijk. Daardoor zouden onze socialistische raadsleden hun persoonlijke waardigheid in een mate verliezen dat zij niet meer de flinke, vrije mannen zouden zijn, die de bourgeoisie tegenover zich dient te hebben.

Hier zien wij, arbeiders, wat voor een eigenaardige democratie die heeren in de arbeiderspartij er op na houden.

«Kritiek is vrij», maar het afkeuren van de schand-

daden dier heeren, dat is aan jullie, arbeiders, verboden.

En als jullie het wagen dat te doen in eene motie, dan leggen wij onze functiën neder.

«Welk een democratie, nietwaar arbeiders?»

Kameraden! Aan ons is de taak, dat gekonkel en dat gesjacher met de bourgeoisie in het volle daglicht te stellen.

Aan ons S. D. Pers is de taak, het proletariaat in te lichten wat de vertegenwoordigers niet, en wat zij wèl moeten doen.

Want wat is onze taak in het parlement en in gemeenteraad? Zij is toch deze: wij moeten de eischen die het proletariaat stelt daar naar voren brengen.

Wij moeten de belangen die de bourgeoisie heeft, en daar behartigt, ontmaskeren.

Wij hebben verder tot taak, door scherpere van optreden, het klassebewustzijn, de kennis en het inzicht in de maatschappelijke verhoudingen te vergrooten, en het proletariaat zodoende tot grotere eenheid te brengen.

Wij weten het, dat de arbeiderspartij dat niet meer kan willen.

Al lang is zij bezig de roode vaan van het socialisme in de museum-kamer op te bergen.

De arbeiders krijgen haar woorden, de bourgeoisie krijgt haar daden.

Daarom partijgenooten en geestverwanten; laten wij met nog meer energie voor onze partij vechten.

Maakt op fabriek en op werkplaats propaganda voor onze inzichten. Dan eerst zal de tijd komen, dat het Hollandsche proletariaat zijn plaats met meerdere waarde in de internationale in kan nemen, dan tot nu toe.

Dus op ten strijd.

G. POSTMA.

Boekaankondiging.

De Nieuwe Tijd.

Het December-nummer van dit Soc. Dem. Maandschrift onder Redactie van Van der Goes, Gorter, Herm. Heijermans, Herm. Roland Holst, J. Saks en F. M. Wibaut begint met Verzen van A. van Collem getiteld *De Steeg*. Dan volgt een artikel van *Van den Tempel over Bescherming der Huisindustriële Arbeiders*. Mevr. Roland Holst beëindigt haar beeld van *Jean Jacques Rousseau's Leven en Werken*. In Internationale Verhoudingen (*De Balkan-oorlog II*) geeft Van Ravesteijn ons een idee van de beteekenis en de strijd der nationaliteiten op de Balkan. Jos. Loopuit schrijft onder de titel *Kapitalisme en Jodendom* een paar opmerkingen naar aanleiding van een statistische publikatie van Segall over de Joden in Duitschland, terwijl in *Præhistorische Literatuur* het werkje *Die Technik in der Urzeit* bespreekt. Van dar Waerden zet zijn *Technisch-Economisch Overzicht* voort. Ten slotte wordt in het *Overzicht der Tijdschriften: Der Kampf, Soc. Monatshefte* en de *Int. Soc. Review* behandeld.

„Het Kapitaal” van Marx.

Hoewel noch de Wereldbibliotheek noch onbegrijpelijkerwijs de vertaler tot dusverre het noodig geoordeeld schijnen te hebben aan de Redactie van de Tribune een exemplaar ter aankondiging te zenden, toch moeten we de aandacht onzer lezers vestigen op de in dit jaar gereed gekomen Hollandsche vertaling van het eerste boek van *Das Kapital*.

Van der Goes heeft hiermede een werk verricht waarvoor het Ned. proletariaat hem dankbaar moet wezen, op de eenige wijze waarop dat kan, door n.l. het werk van Marx nu te gaan lezen.

De Wereldbibliotheek heeft het makkelijk genoeg gemaakt. Voor de betrekkelijk zeer lage prijs van f 1.80 heeft men het boek; en indien men het niet ineens betalen kan, het bestaat uit 3 deeltjes, die elk 60 centen kosten, en elk afzonderlijk verkrijgbaar zijn. Met 60 cents kan men dus reeds aanvangen.

Natuurlijk kan men Socialist zijn zonder het Kapitaal van Marx gelezen te hebben. De werkelijkheid maakt den arbeider tot een kritikus van de kapitalistische samenleving en tot een strijder daartegen. Maar arbeiders, die met grootste kracht en grootst bewustzijn de strijd willen voeren, die moeten de meesterlijke ontleding van het Kapitalisme door Karl Marx kennen. Het is geen lichte lektuur, maar — evenals de strijd zelf — is het doorwerken van een dergelijk boek op zichzelf een stuk vreugde voor het proletariaat door het licht dat hem zodoende opgaat.

We willen hier meteen op een andere vertaling wijzen, nl. op die van *Kautsky's Oorsprong van het Christendom* door H. Gorter. (Uitgave Van Looy, Amsterdam, 1912). Dit boek zal elk arbeider die op de hoogte wil komen van het Wezen van de Romeinsche Maatschappij, van het Jodendom, en van het Christendom, dus van de bronnen van onze tegenwoordige beschaving, zich moeten aanschaffen of althans lezen.

Henriette Roland Holst, Jean Jacques Rousseau. Een Beeld van zijn Leven en Werken. Met enige Portretten. Wereldbibliotheek onder leiding van L. Simons. Uitgegeven door de Mij. voor Goede en Goedkoope Lectuur. Amsterdam.

De hoofdstukken door Mevr. Holst in *De Nieuwe Tijd* aan Rousseau gewijd zijn in de Wereldbibliotheek als boek verschenen. Wij hebben ze indertijd aangekondigd. Wij kunnen hier slechts weinig van dit boek zeggen. Ook wie deze studie in *De Nieuwe Tijd* gelezen heeft, zal dit boek willen bezitten. En niet alleen om wat er in De N. T. reeds stond, maar vooral óók om het ééne stuk, dat niet in De N. T. gepubliceerd kon worden, nl. het kapittel *De Werken der Grootte Jaren*. Voor de aandachtige lezer van deze studie over Rousseau is ze niet alléén van groote waarde als bijdrage, ja zelfs als grondslag voor de kennis van dezen grooten zoeker, gelijk Mevr. Holst hem noemt, maar bovendien als waardevolle bijdrage tot de kennis van de schrijfster. Dit sterk naarvoren treden van de individualiteit komt

naar onze meening niet steeds ten goede aan de studie op zichzelf. In het kapittel *De Werken der Grootte Jaren* is de schrijfster echter dunkt ons het meest door de persoonlijkheid van Rousseau en de door haar zoo meesterlijk gehanteerde methode van Marx meegesleept, zóóver dat dáár de lezer evenals de schrijfster in de gedachte alléén bij de grootte werken van Rousseau verkeert. Ook de karakteristieke portretten van Rousseau en van zijn vrouw Thérèse Levasseur maken het werk tot een waardevol bezit. De prijs is gelukkig zoo dat ook arbeiders het kunnen kopen. W.P.

Van de Afdeelingen.

Den Haag. Door de «vrije soc.» werd op den 1sten Kerstdag eene verg. gehouden, met als spreker D. Nieuwenhuis; onzerzijds werd door J. G. De Bruin gedebatteerd.

Den tweeden kerstdag had de S. D. A. P. hare verg. met Ter Laan als spreker. De Visser debatteerde, en toonde scherp aan wat de heeren S. D. A. Pers gedaan hebben, door het bezoeken van de feesten der bourgeoisie; gejoel door de S. D. A. Pers. Niet alléén dat de heeren op de avondpartij zijn geweest bij Van Karnebeek, ook bij den afgetreden burgemeester Sweerts zijn zij op diné geweest, en hebben daar ter meerdere glorie van hun proletarisch bewustzijn, die burgemeester een schilderij gegeven. Ter Laan ging natuurlijk daar niet op in, dat was «persoonlijk» door hen gedaan!

Enschede. Zondag 29 Dec. sprak Alberda voor de afd. Lonkeker I der S. D. A. P. over de christelijke regeering en de verkiezingen 1913. Onzerzijds debatteerden Nijhuis en Pietersom, die o. m. op het verlaten van het principieele standpunt der Sociaal-Democratie door de S. D. A. P. wezen. De spreker draaide zooals van een S. D. A. P. er te verwachten is, wanneer men ze aan den tand voelt, en was verder zeer demagogisch. De vergadering was met spreker inclusief doór ongeveer . . . 20 personen bezocht.

Advertentiën

Den partijgenooten veel voorspoed en strijdlust toegewenscht in 1913.

's Gravenhage, 1 Jan. '13.

W. MONNIER.

S. D. P. Afd. Amsterdam.

Jaarvergadering op DINSDAG 7 JANUARI '18, 's avonds 8¹/₂ uur in d' Geelvinck, Singel b/d Munt.

Agenda: 1° Notulen en mededeelingen. 2° Verslagen Secretaris en Penningmeester. 3° Verslag Contróle Commissie. 4° Verslag Colportage. 5° Verslag financieele Commissie. 6° Verkiezing Bestuur. 7° Verkiezing Contróle Commissie. 8° Motie Peltenburg.

N.B. Denkt erom, de contributieboekjes mee te brengen.

Soc.-Dem. Partij. Afd. den Haag.

Openbare cursusvergadering op VRIJDAG 10 JANUARI, 's avonds 8¹/₂ uur in het gebouw N. Molstraat 19.

Spreker: W. VAN RAVESTEYN. Onderwerp: Het Imperialisme en zijne verschijnselen.

Debat vrij.

Toegang 5 cent.

De Levensverzekering

„AURORA”

Oppericht 12 September 1887.

Heerengracht 62, AMSTERDAM.

Verzekert alle soorten verzekering op het leven.

Zij bestemt haar te maken winst ten volle, dus 100 %, ten dienste van de actie voor de Vrije Gedachte.

ABONNEERT U met 1 Januari op

„DE NIEUWE TIJD”

Sociaal-Democratisch Maandschrift

ONDER REDACTIE VAN

HENRIETTE ROLAND HOLST, HERMAN GORTER, F. VAN DER GOES, HERMAN HEYERMANS, F. M. WIBAUT en J. SAKS.

Prijs per kwartaal f 1.50

Voor ARBEIDERS f 1.—

Proefnummers worden op aanvraag toegezonden door den uitgever:

J. A. FORTUYN,

Kerkstraat 34, bij

de Leidschestrataat, Amsterdam.

De achttiende jaargang begint 1 Januari 1913.